

Koivu

Niin kauan kuin muistan, Koivu on hallinnut lapsuskotini pihaa. Minusta se on aina ollut yhtä suuri ja turvallinen, mutta valokuvien todellisuus varhaisvuosiltani näyttää, että silloin Koivu oli vielä nuori ja salskea. Muistojeni maisemaan Koivu kuuluu yhtä kiinteästi kuin kotijärvi, kotipellot tai kotimetsät. Ehkä suhteeni tuohon puuhun on jotenkin topeliaaninen `Koivu ja tähti` - suhde?

Mummo kertoi, että kun he ensimmäisiä kertoja tulivat uudelle asuinpaikalleen Jyväskylän Ruokkeelle, koko suuri pihapiiri oli vesoittunut. Vain joku rakennuksen rötiskö oli pystyssä. Oli ankeaa aloittaa tyhjästä uutta elämää.

Juuri sodasta palannut vanhin setäni Reino oli kutsunut äitiään entisen päärakennuksen raunioille ja näyttänyt, kuinka yksi koivu sinnitteli romahtaneen leivinuunin tuhkassa.

– Sillo mie sanoin Rekolle, jotta älä sie veso sitä koivuu. Jos myö kerra joutuu tähä jämää, myö kasvatettaaki siitä uus pihakoivu. Sithä meil onkii järvi ja koivu, niinkö koton Karjalas, ja viel myö raivataa pellotkii, näin mummo kertoi moneen kertaan minulle Koivun tarinan.

Koivu sai jatkaa elämäänsä metrisen uunin pohjan päällä, ja mummo kokosi uunin kivet kivikkoryhmän perustaksi sen juurelle. Samat kasvit kultaavat Koivun alusen vielä nytkin joka kesä.

- Katsoha sie, ko siel koton Liikolas, siel Paussuvuore rinteil kasvo näit kukkasii iha luonnostaa. Se ol ko voita se rinne, nii keltasennaa hyö kukkiit. Ja siel ol koivuissa ensimmäisen hiirekorvat kevvääl.

Samalla tavoin kuin Koivu sitkeästi juurtui hankalaan kasvupaikkaansa, myös sukuni juurtui seudulle. Olen usein ajatellut, mitä kaikkea Koivu on nähnyt korkeuksistaan. Varmaan sen ensimmäisiä muistoja on, kuinka kolmenkymmenenyhdeksän lähiseudun hevosten hidas jono valui kohti itää ja rintamaa talvisodan alkaessa tai kuinka härkävaunut puuskuttivat raskaina länteen lastinaan siirtoväkeä ja karjaa. Jossakin noista vaunuista tulivat myös mummo ja pappa pesueineen.

Se muistaa kiihkeän rakentamisen ja raivaamisen ajan, kun ruokapöytään kiirehti yhdeksäntoista henkeä. Työtä oli paljon, mutta uskottiin, että huomenna kaikki olisi paremmin. Mutta se muistaa myös maatalouden koneistumisen ja väen siirtymisen kaupunkiin. Sen, kun naapurien pellot metsitettiin ja metsät hakattiin. Lopulta omastakin navetasta nousivat viimeiset lehmät karja-autoon. Mutta muistaa se toki iloisiakin asioita: kuinka se sai aina piilosilla olla merkkipaaluna, kun lapsilauma vilisti ympäri pihaa, tai miten kissat ja koirat pötköttivät vuosikymmenestä toiseen sen juurella. Ja joka kevät sen lintupönttöön ovat tulleet asukkaat ensimmäisinä.

Onnellisin ja erikoisin muisto Koivulla liittyy juhannukseen vuodelta 1950: se sai olla kotialttarina, kun isäni Yrjö Matias Pakkanen ja äitini Anja Annikki Nöjd vihittiin Koivun juurella monisatapäisen vierasjoukon keskellä. Juurtuminen oli syventynyt – äitini oli ensimmäinen ei-karjalainen minia suvussani ja isäni ensimmäinen karjalainen vävy koko kylässä. Koivu ja sukuni sitoutuivat pysyvästi Keski-Suomeen. Mutta karjalaisia juuriaan eivät kumpikaan ole unohtaneet.

Leila Backman (os. Pakkanen)